Klassinen puuseppä ei juuri sarjatuotannosta perusta

Hauholla Eteläisten kylässä pitää verstastaan Walesista kotoisin oleva puuseppä Tony Maund. Perinteisiä työtapoja, materiaaleja ja nykytekniikkaa yhdistelevä puuseppä halveksuu halvoista materiaaleista puristettuja massatuotteita, jotka eivät kestä edes yhtä sukupolvea, ja haaveilee oppipojasta, joka jatkaisi perinteistä ammattia.

Juho Peltoniemi

Yli kolme vuosikymmentä sitten puusepän työn opetellut Tony Maund entisöi, suunnittelee ja valmistaa huonekaluja klassisten 1700–1900-lukujen mallien mukaan. Samalla Maund toteuttaa kutsumustaan pitäen yllä perinteisiä puusepän taitoja.

– Suomessa on paljon hyviä, moderneja suunnittelijoita, mutta minä tahdon elvyttää puusepän työn perinteiset metodit, ennen kuin ne lopullisesti katoavat. Muuten viimeistäin seuraavan sukupolven jälkeen taito valmistaa huonekaluja muuten kuin teollisesti on mennyttä, Maund sanoo.

Siinä missä nykyaikainen huonekalutehdas puristaa, leikkaa, pinnoittaa ja pakkaa asiakkaan kotona kasattavaksi palat satoihin identtisiin tuoleihin päivässä, Maund kuivattaa raaka-ainepuuta kuukausikaupalla ja kasaa huonekaluja korkeintaan parin päivän kappaletahdilla.

Joskus tuotteen loppuviimeistely ilmankosteudeltaan ja lämpötilaltaan tarkkaan säädetyssä viimeistelytilassa saattaa kestää kuukausia, kun erilaisilla vahoilla tai lakoilla käsiteltyjen tuotteiden sävyt kehittyvät.

– En tee mitään myytäväksi ennakkoon, vaan valmistan tuotteet tilausten perusteella. Käsityönä tehdyt tuotteet ovat ehkä hieman hinnakkaampia, mutta ainakaan ne eivät repeä liitoksistaan tai menetä väriään kymmenessä vuodessa.

– Euroopassa on paljon käyttämistäni materiaaleista, samoilla menetelmillä tehtyjä satoja vuosia vanhoja kalusteita, jotka ovat yhä ehjiä ja jatkuvasti arvokkaampia, Maund kertoo.

UNIIKKI. Koivusta tehty seinäkaappi on saanut tumman sävynsä puuhun imeytyvästä vahasta.

Joustava puritaani

Tony Maund pyrkii käyttämään tuotteissaan paikallisia puulajikkeita kuten koivua, lepää ja haapaa aina, kun se on mahdollista.

– Suomalainen puu on yleensä todella lujaa ja tiheää, koska se kasvaa niin hitaasti, mutta kaikkiin huonekaluihin se ei kuitenkaan kelpaa.

Perinteisiä, ulkomailta rahdattuja puuseppien käyttämiä kovia puulajikkeita, kuten vaahteraa, kirsikkapuuta ja tammea, lepää myös Maudin työtilan lankkuvarastossa.

Huonekalun käyttötarkoituksesta riippuen ratkaisevaa on puumateriaalin tiheys, lujuus, sävy ja työstettävyys.

– Kun huonekaluun on käytetty oikeaa puuta, se painaa ja sillä on sielu ja sydän.

Täysi puritaani ei walesilainen puuseppä kuitenkaan ole. Nykytekniikkaa hän käyttää silloin, kun se nopeuttaa työtä lopputuloksen kärsimättä. Erityisen innoissaan mies on koivusta tehdystä lastulevystä.

– Se on aivan loistavaa materiaalia! Taipumatonta ja kestävää. Käytän sitä esimerkiksi laatikostoissa, joiden on kestettävä painoa vääntymättä.

Maundin verstaasta löytyy myös kuviosaha, sirkkeli ja muut nykyaikaiset työvälineet lastojen, talttojen ja käsisahojen lisäksi.

– Täysin käsintehty huonekalu olisi kohtuuttoman kallis, sillä pelkkä höylääminen voisi viedä viikkoja.

Kisälliä kaivataan

Asiakkaansa Maund hankkii itse henkilökohtaisten kontaktien tai internetin kautta. Tällä hetkellä työn alla on kaksi tilausta Hollantiin ja yksi Belgiaan. Suomalaisia asiakkaita Maundilla on muutamia.

– Moni suomalainen tuntuu turhaan pelkäävän yhteydenottoa. Alkuun entisöinnin tai uuden kalusteen suunnittelussa pääsee vaikka vain mallivalokuvalla tai hahmotelmalla. Suomalaiset sitäpaitsi turhaan ujostelevat englannin puhumista.

– Ketään ei kiinnosta oikea lauserakenne, tärkeintä on tulla ymmärretyksi, Maund sanoo.

Vaikka Maund kammoaa ajatusta useamman hengen liukuhihnatyöstä, hän toivoisi saavansa verstaalleen useammin seuraa.

– Joku työtoveri tai oppilas, jonka kanssa voisin jakaa tietoja tai jota voisin opettaa olisi mukava saada. Kielitaitonikin kehittyisi nopeammin, jos en viettäisi pajassa yksin kaikkia päiviä.

Maundilla oli aiemmin suomalainen kisälli, joka ei kuitenkaan viihtynyt opissa kovinkaan kauan.

– Ilmeisesti työ ei ollut riittävän nopeatemposta. Haastavuuden puutteessa vika ei ainakaan ollut, Maund pohtii.

– Olen yllättynyt siitä, etteivät useammat suomalaiset tee mitään tällaista pimeinä talvi-iltoina. Onhan uuden tekeminen, oppiminen ja kokeminen kiinnostavampaa kuin television katsominen.